Studium przypadku: Braniewo – współpraca gminy miejskiej z PES w obszarze usług społecznych 2025

1. Charakterystyka gminy

Braniewo jest gminą miejską w powiecie braniewskim, odrębną od gminy wiejskiej Braniewo. Według stanu na 31 grudnia 2025 r miasto liczyło 15 625 mieszkańców[1]. Za organizację pomocy społecznej odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie.

W odniesieniu do usług społecznych w roku 2025, gmina korzystała z jednego dokumentu strategicznego, jakim była Strategia Rozwoju Miasta Braniewa na lata 2021–2030. Stanowiła ona podstawę działań gminy w badanym zakresie.

2. Zapotrzebowanie na usługi społeczne

W roku 2025 opracowano jednak dwa nowe dokumenty:

1. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Braniewie na lata 2025–2032, przyjętą przez Radę Miasta 19 lutego 2025 r. Obowiązującą dopiero od roku 2026;
2. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie Miasta Braniewa na lata 2026–2028 — przyjęty uchwałą nr XXII/213/26 Rady Miejskiej w Braniewie z 24 czerwca 2026 r.

Dokumenty te wskazują na zapotrzebowanie związane ze starzeniem się mieszkańców, ograniczonymi zasobami kadrowymi, bezrobociem, niepełnosprawnością, bezdomnością i uzależnieniami.

[1] https://bdl.stat.gov.pl/

3. Lokalny potencjał PES i organizacji społecznych

Tabela 1. Potencjał PES do realizacji usług społecznych dla różnych grup społecznych

Obszar wsparcia	Podmioty świadczące usługi społeczne
Seniorzy	• Uniwersytet III Wieku w Braniewie • Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie • Klub Seniora „Wrzos” w Braniewie • Miejski Klub Sportowy „Zatoka” • Ochotnicza Straż Pożarna w Braniewie • Stowarzyszenie Braniewskich Modelarzy „Specmodel Braniewo” • Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń” w Braniewie • Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Socjal” w Braniewie • Towarzystwo Miłośników Braniewa • Spółdzielnia Socjalna w Braniewie
Osoby z niepełnosprawnościami	• Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie • Klub Seniora „Wrzos” w Braniewie • Miejski Klub Sportowy „Zatoka” • Ochotnicza Straż Pożarna w Braniewie • Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń” w Braniewie • Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Socjal” w Braniewie • Towarzystwo Miłośników Braniewa • Spółdzielnia Socjalna w Braniewie
Osoby w kryzysie bezdomności	• Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie • Miejski Klub Sportowy „Zatoka” • Ochotnicza Straż Pożarna w Braniewie • Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Socjal” w Braniewie • Towarzystwo Miłośników Braniewa • Spółdzielnia Socjalna w Braniewie

Obszar wsparcia	Podmioty świadczące usługi społeczne
Osoby w kryzysie psychicznym	• Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie • Miejski Klub Sportowy „Zatoka” • Ochotnicza Straż Pożarna w Braniewie • Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń” w Braniewie • Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Socjal” w Braniewie • Stowarzyszenie Piłki Siatkowej „Sparta” • Stowarzyszenie Sportowe „Rim Tim Team” • Towarzystwo Miłośników Braniewa • Spółdzielnia Socjalna w Braniewie
Rodziny z dziećmi / piecza zastępcza	• Uniwersytet III Wieku w Braniewie • Braniewska Fundacja Pomocy Rodzinie • Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie • Klub Seniora „Wrzos” w Braniewie • Miejski Klub Sportowy „Zatoka” • Ochotnicza Straż Pożarna w Braniewie • Stowarzyszenie Braniewskich Modelarzy „Specmodel Braniewo” • Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń” w Braniewie • Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Socjal” w Braniewie • Stowarzyszenie Piłki Siatkowej „Sparta” • Stowarzyszenie Sportowe „Rim Tim Team” • Towarzystwo Miłośników Braniewa • Spółdzielnia Socjalna w Braniewie

Źródło: Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Miasta Braniewo na lata 2026–2028.

W Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Miasta Braniewo na lata 2026–2028 przeprowadzono analizę potencjału PES do realizacji usług społecznych. Wskazała ona na istnienie szerokiej gamy podmiotów zdolnych do podejmowania współpracy z gminą we wszystkich obszarach, w których obserwowane jest zapotrzebowanie na usługi społeczne. Jest to lista szeroka i zapewne włączono do niej również podmioty o mniejszym znaczeniu, w praktyce nieprowadzące takiej

działalności na godną uwagi skalę. Do listy istotnych podmiotów niewymienionych na niej zaliczyć można natomiast Zgromadzenie Sióstr pod wezwaniem św. Katarzyny w Braniewie oraz Caritas Eparchii Olsztyńsko-Gdańskiej. Oba z nich posiadają możliwości w zakresie świadczenia usług skierowanych do wszystkich kluczowych grup wymienianych w planie, niemniej jednak obecnie nie są partnerami współpracy.

Za szczególnie istotne dla realizacji usług w Gminie uznać należy jednak trzy podmioty: Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń" w Braniewie, Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Socjal" w Braniewie oraz tworzoną przez te dwa podmioty i miasto Spółdzielnię Socjalną Braniewo.

4. Usługi społeczne realizowane w 2025 r.

Tabela 2. Usługi społeczne realizowane w 2025 r. w gminie miejskiej Braniewo

Kategoria usługi	Usługi i skala w 2025 r.	Wykonawca
Opiekuńcze i asystenckie	• Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania; • hospicjum domowe z opieką paliatywną i długoterminową	• Spółdzielnia Socjalna w Braniewie • Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń" w Braniewie
Zdrowotne i prozdrowotne	• Teleopieka i opaski bezpieczeństwa dla seniorów. • Usługi rehabilitacyjne; • Wynajem sprzętu medycznego	• Spółdzielnia Socjalna w Braniewie • Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń" w Braniewie
Integracyjne i aktywizacyjne	• Reintegracja społeczna i zawodowa w Centrum Integracji Społecznej. • Działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Projekt „Aktywizacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami".	• Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie / CIS • Uniwersytet III Wieku

Kategoria usługi	Usługi i skala w 2025 r.	Wykonawca
Mieszkaniowe	• Noclegownia	• Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Socjal”
Kulturalne	• 6 projektów o charakterze imprez kulturalnych, pikników i wydarzeń sportowych. • 14 mikro-projektów realizowanych przez NGO i grupy nieformalne.	• Towarzystwo Miłośników Braniewa • Miejski Klub Sportowy „Zatoka” • Stowarzyszenie piłki siatkowej „Sparta” • Stowarzyszenie Sportów Walki Ultra • Stowarzyszenie Braniewskich Modelarzy Specmodel Braniewo • Ludowy Klub Sportowy Kruszynka
Inne usługi społeczne	• Jadłodajnia i pomoc żywnościowa. • Wsparcie rzeczowe i sprzęt rehabilitacyjny.	• Bank Żywności w Olsztynie • Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń” w Braniewie

Źródła: Sprawozdanie Burmistrza Miasta Braniewa z realizacji w roku 2025 zadań własnych Miasta realizowanych przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych, wywiad z dyrektorem MOPS.

5. Społeczna percepcja usług społecznych

Wizerunek MOPS i miejskiego systemu pomocy jest zasadniczo pozytywny, ale pochodzi zasadniczo z komunikacji instytucjonalnej. Podkreśla się dostępność pomocy, koordynację działań i reagowanie na potrzeby mieszkańców. Nie zidentyfikowano dostępnego, aktywnego lokalnego forum internetowego, na którym mieszkańcy w 2025 r. szerzej ocenialiby usługi społeczne lub współpracę z PES.

6. Model współpracy gminy z PES w obszarze usług społecznych

Współpraca z PES przy realizacji usług społecznych odbywa się dwutorowo.

W obszarze pomocy społecznej organizatorem i koordynatorem usług jest MOPS, a gmina jest ich zleceniodawcą. MOPS rozpoznaje potrzeby i dokonuje wyboru realizatora usług. W przeważającej mierze są to usługi o charakterze świadczeń stałych i stanowią istotną część budżetu MOPS.

Współpraca z NGO w obszarach takich jak kultura, sport oraz wydarzenia i inicjatywy kulturalne leży w obszarze obowiązków pełnomocnika ds. społecznych. Pełnomocnik zbiera sygnały od mieszkańców i przekazuje je do urzędu oraz MOPS. Na tej podstawie corocznie przygotowywany jest Roczny Program Współpracy Miasta Braniewa z organizacjami pozarządowymi, na podstawie którego ogłaszany są Otwarte Konkursy Ofert. Konsultacje dotyczące kolejnych etapów procesu odbywają się, lecz mają raczej charakter formalny. Wysokość dotacji przekazanych w tym trybie w roku 2025 wyniosła 238 600 zł.

Jeśli chodzi o partnerów gminy z obszaru ekonomii społecznej, gmina ma ich kilkunastu. Jednak wyraźnie różnią się oni swoim potencjałem. Przy realizacji niektórych usług, gmina współpracuje z silnym partnerem o zasięgu ponadlokalnym, jakim jest Bank Żywności w Olsztynie, ale jego rola jest ograniczona. Ma natomiast 3 ściśle z nią współpracujących, ważnych partnerów lokalnych. Są to Stowarzyszenie „Socjal" oraz Stowarzyszenie, „Pomocna Dłoń" oraz stworzona przez te dwa podmioty oraz miasto – Spółdzielnia Socjalna. Te trzy podmioty współpracują przy realizacji najważniejszych stale realizowanych usług społecznych związanych z opieką nad seniorami i osobami niesamodzielnymi. Są one partnerami stałych konsultacji, które jednak odbywają się zasadniczo w trybie nieformalnym.

Do końca roku 2025, podstawą współpracy z PES były programy uchwalane corocznie. 29 października 2025 r. Rada Miejska przyjęła jednak Wieloletni program współpracy Miasta Braniewa z organizacjami pozarządowymi na lata 2026–2030. Został on wprowadzony zasadniczo z myślą o współpracy z głównymi partnerami gminy, tworzącymi spółdzielnię socjalną. Program umożliwi gminie miejskiej Braniewo planowanie i zlecanie zadań społecznych w perspektywie długoterminowej, nawet na okres do 5 lat. Dla spółdzielni umowy 5-letnie oznaczać będą większą stabilność zatrudnienia i możliwość bardziej długoterminowego planowania usług. MOPS i władze gminy oczekują, że uzyskają w ten sposób możliwość utrzymania ciągłości opieki i podniesienie kompetencji kadr zatrudnianych przez spółdzielnię i jej składowe.

Reprezentowany przez Gminę Miejską Braniewo model współpracy z PES nie jest rozwinięty. Jest jednak przykładem świadomego budowania współpracy z partnerami lokalnymi. Jest zakorzeniony w lokalnych relacjach i wspólnym rozpoznawaniu potrzeb i ma charakter trwały. Jego stabilność zależy on od finansowych możliwości gminy.

7. Lista wykorzystanych źródeł

Źródła zastane

1. Strategia Rozwoju Miasta Braniewa na lata 2021–2030 — przyjęta uchwałą nr XXXVI/355/22 Rady Miejskiej w Braniewie z 22 czerwca 2022 r.;
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Braniewa na lata 2025–2032 — przyjęta uchwałą nr IX/66/25 Rady Miejskiej w Braniewie z 19 lutego 2025 r.;

3. Raport z ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Braniewie na lata 2016–2024 — ewaluacja obejmuje okres od 1 czerwca 2020 r. do 31 maja 2022 r.;
4. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie Miasta Braniewa na lata 2026–2028 — przyjęty uchwałą nr XXII/213/26 Rady Miejskiej w Braniewie z 24 czerwca 2026 r.;
5. Roczny Program Współpracy Miasta Braniewa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2025 rok — przyjęty uchwałą nr VI/44/24 Rady Miejskiej w Braniewie z 20 listopada 2024 r.;
6. Ogłoszenie Burmistrza Miasta Braniewa o otwartym konkursie ofert na realizację w 2025 roku zadań własnych Miasta przez podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych — 27 stycznia 2025 r.;
7. Sprawozdanie Burmistrza Miasta Braniewa z realizacji w roku 2025 zadań własnych Miasta realizowanych przez podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i realizacji innych zadań określonych w Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2025 — sporządzone i opublikowane w BIP 9 kwietnia 2026 r.;
8. Wieloletni Program współpracy Miasta Braniewa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2026–2030 — przyjęty uchwałą nr XV/129/25 Rady Miejskiej w Braniewie z 29 października 2025 r.;
9. Oficjalny serwis miasta Braniewa (https://braniewo.pl/);
10. Lokalny portal informacyjny: Portal Braniewo (https://www.portalbraniewo.pl)

Wywiady

1. Wywiad z dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Braniewie;
2. Wywiad z przedstawicielem Spółdzielni Socjalnej w Braniewie;
3. Wywiad z przedstawicielem Braniewskiego Stowarzyszenia Abstynenckiego / Centrum Integracji Społecznej;
4. Wywiad z przedstawicielem Fundacji PomorzeMY w Elblągu;
5. Wywiad z pełnomocnikiem Burmistrza Miasta Braniewa do spraw społecznych.